# Analiziranje financijskih pokazatelja poduzeća Kozlović d.o.o.

**Cuculić, Anamarija**

**Undergraduate thesis / Završni rad**

**2019**

*Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:* **The Polytechnic of Rijeka / Veleučilište u Rijeci**

*Permanent link / Trajna poveznica:* https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:125:145278

*Rights / Prava:* In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

*Download date / Datum preuzimanja:* **2024-03-29**

*Repository / Repozitorij:*

Polytechnic of Rijeka Digital Repository - DR PolyRi

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

**VELEUČILIŠTE U RIJECI**

Anamarija Cuculić

# ANALIZIRANJE FINANCIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KOZLOVIĆ D.O.O.

(završni rad)

Rijeka, 2019.

# VELEUČILIŠTE U RIJECI

Poslovni odjel

Stručni studij Poduzetništvo


# ANALIZIRANJE FINANCIJSKIH POKAZATELJA PODUZEĆA KOZLOVIĆ D.O.O.

(završni rad)


MENTOR

Mr.sc. Denis Buterin

STUDENT

Anamarija Kruljac

MBS : 2423000101/16



Rijeka, rujan 2019.

**VELEUČILIŠTE U RIJECI**

**Poslovni odjel**

**Rijeka, 1.04.2019.**

# ZADATAK
## za završni rad

**Pristupnici Anamariji Cuculić** **MBS: 2423000101/16**

**Studentici stručnog studija Poduzetništvo izdaje se zadatak završni rad – tema završnog rada pod nazivom:**

**Analiziranje financijskih pokazatelja poduzeća KOZLOVIĆ d.o.o.**

**Sadržaj zadatka:**

Sustavno obraditi relevantne značajke financijskog izvješćivanja u Hrvatskoj. Obrazložiti najvažnije elemente glavnih financijskih izvještaja. Analizirati temeljne postupke u proučavanju financijskih izvješća. Koristeći financijska izvješća, upotrebom financijskih pokazatelja analizirati poslovanje navedenog trgovačkog društva. Rezultate istraživanja sustavno prikazati u zaključku.

Rad obraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta u Rijeci.

**Zadano: 1.4.2019.** **Predati do: 15.09.2019.**

**Mentor:**

**Mr.sc. Denis Buterin**

**Pročelnica odjela:**

**Mr.sc. Anita Stilin**

**Zadatak primila dana: 1.4.2019.**

**Anamarija Cuculić**

- **mentoru**
- **pristupnici**

# IZJAVA

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom Analiziranje financijskih pokazatelja poduzeća Kozlović d.o.o. izradio samostalno pod

nadzorom i uz stručnu pomoć mentora Mr.sc. Denisa Buterina.

Ime i prezime

(potpis studenta)

SAŽETAK

Kako bi poduzeće uspješno i stabilno poslovalo, te ostalo konkurentno na tržištu potrebno je neprestano pratiti financijski položaj poduzeća ne bi li se dobile informacije relevantne za upravljanje.

Financijska analiza je skup tehnika za pretvaranje podataka iz financijskih izvještaja u informacije relevantne za upravljanje te upravo ona predstavlja kvalitetnu informacijsku podlogu za donošenje poslovnih odluka. U ovome radu financijska analiza predstavlja horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja poduzeća Kozlović, te istraživanje pokazatelja iz financijskih izvještaja, kako bi se utvrdila bitna poslovna i financijska obilježja poduzetnika. U radu je obuhvaćen i Altman-ov sustav pokazatelja čije izračunate vrijednosti predviđaju poslovanje poduzeća u budućnosti te prikazuju mogućnost nastanka stečaja poduzeća. Na osnovu takvih informacija poduzeće može izbjeći nedaće u budućnosti. Financijski menadžment, osim analiziranja poslovanja ne bi li na temelju ostvarenog u prethodnim razdobljima pravilo planove za budućnost, mora znati kakve će analize praviti potencijalni kreditori i dobavljači razmatrajući mogućnost poslovne suradnje i procjenjujući svoj poslovni rizik. Upravo radi donošenja odluka krucijalnih za budućnost tvrtke javlja se potreba prikazivanja stanja i rezultata poslovanja na svima razumljiv način pomoću financijskih izvještaja.

Analizom financijskih izvještaja poduzeća Kozlović d.o.o. ocijenjena je uspješnost i stabilnost poslovanja te su doneseni zaključci na temelju provedene analize.

KLJUČNE RIJEČI: poduzeće, financijska analiza, financijski pokazatelji, uspješnost, stabilnost

SADRŽAJ

1. UVOD ..... 1
1.1.Problem i predmet istraživanja ..... 2
1.2 Svrha i ciljevi istraživanja ..... 3
1.3.Hipoteze istraživanja ..... 3
1.4. Izvori podataka i znanstvene metode ..... 4
1.5. Struktura rada ..... 5
2. DEFINIRANJE POJMA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ..... 6
2.1. Temeljni financijski izvještaji ..... 7
2.1.1. Bilanca ..... 8
2.1.2. Račun dobiti ili gubitka ..... 11
2.1.3. Izvještaj o novčanom tijeku ..... 13
2.1.4. Izvještaj o promjenama glavnice ..... 14
2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje ..... 15
3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA ..... 17
3.1. Tehnike analize financijskih izvještaja ..... 17
3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja ..... 17
3.3. Vertikalna analiza ..... 18
3.4. Definiranje pojma financijskih pokazatelja ..... 19
3.4.1. Pokazatelji likvidnosti ..... 19
3.4.2. Pokazatelji zaduženosti ..... 21
3.4.3. Pokazatelji profitabilnosti ..... 22
3.4.4. Pokazatelji aktivnosti ..... 22
3.4.5. Pokazatelji ekonomičnosti ..... 23
3.4.5. Altman-ov sustav pokazatelja Z score ..... 24
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KOZLOVIĆ D.O.O. ..... 26
4.1. Horizontalna analiza Kozlović d.o.o. ..... 26
4.2. Vertikalna analiza Kozlović d.o.o. ..... 30
4.3. Analiza pomoću pokazatelja Kozlović d.o.o. ..... 33
4.3.1. Pokazatelji likvidnosti ..... 34
4.3.2. Pokazatelji zaduženosti ..... 34
4.3.3. Pokazatelji aktivnosti ..... 35

4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti....36
4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti....36
4.3.6. Altman – ov Z-score....37
5. ZAKLJUČAK....38
LITERATURA....39
POPIS TABLICA....40
POPIS PRILOGA....40

# 1. UVOD

U ovom završnom radu prikazati će se analiza poslovanja poduzeća Kozlović d.o.o. pomoću horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja, te analiza financijskih izvještaja pomoću pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti, profitabilnosti i Altman-ovog sustava pokazatelja. Podaci za analizu preuzeti su sa internet stranica FINA-e i sustava Poslovna Hrvatska.

Analiza financijskih izvještaja osigurava informacije o stanju i kretanju ekonomskih pojava, sigurnosti i uspješnosti poslovanja, informacije veoma važne za upravljanje i odlučivanje, menadžmentu, sadašnjim i potencijalnim partnerima. Pri analizi pokazatelja treba napomenuti usporedbu s određenim standardnim veličinama, planiranim pokazateljima, pokazateljima u grani kojoj to društvo pripada ili sličnom društvu. Dobivene pokazatelje potrebno je promatrati u međuzavisnosti. Pokazatelje dobivene na osnovu bilance i računa dobiti i gubitka, potrebno je promatrati uz pokazatelje dobivene na osnovu izvještaja o novčanom tijeku, ne bi li se utvrdilo da li primjerice poduzeće koje ostvaruje dobit ima novca za podmirenje dospjelih obveza.

## 1.1.Problem i predmet istraživanja

**Problem istraživanja** je ukazivanje na važnost financijskih izvještaja u ocjeni uspješnosti poslovanja i podlozi za ocjenu postojećeg stanja, te planiranju budućih aktivnosti poduzeća.

**Predmet istraživanja**

Predmet analize ovog završnog rada jest analiziranje temeljnih financijskih izvještaja koja se sastoje od:

- bilance
- račun dobiti i gubitka
- izvješće o novčanom toku
- izvješće o promjeni glavnice
- bilješke uz financijske izvještaje

Uz statističku analizu temeljnih financijskih izvješća biti će analizirani i pokazatelji poslovanja poduzeća. U ekonomskoj teoriji danas financijske pokazatelje efikasnosti poslovanja i efikasnosti financiranja najčešće klasificiramo kroz:

- pokazatelje likvidnosti
- pokazatelje zaduženosti
- pokazatelje aktivnosti
- pokazatelje ekonomičnosti
- pokazatelje profitabilnosti

Za sigurnost poslovanja najvažniji su pokazatelji likvidnosti i zaduženosti. Međutim, svaki pokazatelj ima svoje značenje, koje će doći do izražaja kada ga se usporedi s određenom standardnom veličinom. Koristeći prethodne podatke o poslovanju, u radu će biti izračunati pokazatelji za sve promatrane godine.

**Objekt istraživanja** ovog rada su financijski izvještaji i pokazatelji financijske analize na primjeru poduzeća Kozlović d.o.o.

## 1.2 Svrha i ciljevi istraživanja

**Svrha** ovog istraživanja je proširiti znanje o važnosti analize financijskih izvještaja u poslovnom svijetu, te utvrditi uspješnost poslovanja putem analize financijskih izvještaja.

**Ciljevi ovog istraživanja** su pojmovno odrediti financijske izvještaje, pojmovno odrediti horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja, te analizu putem pokazatelja, procijeniti uspješnost i perspektivu poslovanja poduzeća Kozlović d.o.o. pomoću analize financijskih izvještaja poduzeća.

Osnovna pitanja na koje ovo istraživanje odgovara su:

1. Što su i koji su to temeljni financijski izvještaji?
2. Što je horizontalna, a što vertikalna analiza financijskih izvještaja?
3. Na što ukazuju pokazatelji iz analize financijskih izvještaja pomoću pokazatelja?
4. Kakvo je poslovanje poduzeća Kozlović d.o.o.?

## 1.3.Hipoteze istraživanja

H1: Analiza financijskih izvješća poduzeća Kozlović d.o.o. pokazuje da poduzeće uspješno posluje.

H2: Pokazatelji uspješnosti poslovanja poduzeća Kozlović d.o.o. u promatranim razdobljima pokazuju perspektivno poslovanje.

U završnom radu, gore navedene hipoteze biti će testirane, te u skladu s dobivenim rezultatima prihvaćene ili odbačene.

## 1.4. Izvori podataka i znanstvene metode

Prilikom pisanja završnog rada korištene su knjige, stručni časopisi, znanstveni radovi i mrežne stranice Fina-e o financiranju poduzeća, analizi financijskih izvještaja i financijskih pokazatelja, te informacijama poduzeća Kozlović d.o.o.

U ovom su se istraživanju koristile sljedeće metode:

- statistička metoda
- metoda analize
- metoda sinteze
- metoda deskripcije
- metoda komparacije
- metode indukcije i dedukcije

Statističkom metodom provedena je analiza poslovanja poduzeća, pomoću grafikona i statističkih pokazatelja, te su analizirani i objašnjeni podaci sadržani u financijskim izvještajima.

Metodom analize analizirani su temeljni financijski izvještaji, raščlanjeni na elemente te promatrana priroda i odnosi istih, uzroci i posljedice, u teoriji i na praktičnom primjeru.

Metodom sinteze povezani su teorijski i praktični dio završnog rada.

Metodom deskripcije, opisane su ekonomske pojave i njihovi odnosi u ovom istraživanju ali bez znanstvenog tumačenja.

Metodom komparacije uspoređivani se rezultati kroz tri promatrana razdoblja.

Metodama indukcije i dedukcije zaokružuje se cjelokupni rad sažet u zaključku rada, donoseći rezultate na temelju provedenog istraživanja.

## 1.5. Struktura rada

Rad je podijeljen u pet poglavlja.

U prvom poglavlju dana je uvodna riječ i tema ovog rada, problemi, ciljevi i metode istraživanja, te postavljene hipoteze.

U drugom poglavlju opisani su temeljni financijski izvještaj i , a u trećem poglavlju opisane su horizontalna i vertikalna analiza financijskih izvještaja te pokazatelji koji će se primijeniti na praktičnom primjeru poduzeća Kozlović d.o.o. u četvrtom poglavlju. Zaključak rada, kao peto poglavlje, predstavlja sintezu rezultata istraživanja u kojem su dani odgovori na postavljena pitanja. Uz rad su priložena financijska izvješća, tablice i grafikoni radi lakšeg razumijevanja.

# 2. DEFINIRANJE POJMA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

(Sittle, 2002) objašnjava da je financijski izvještaj važno komunikacijsko izvješće s kojim se poduzeće predstavlja javnosti. Ono je od iznimne koristi kako za izvjestitelja tako i za primatelja odnosno korisnika izvještaja. Naglašava da je ovo jedan od glavnih komunikacijskih kanala između društva i dioničara**.**

(Belak V. , 1995) uz definiranje financijskih izvještaja dodaje kako većina poduzeća u svoje godišnje izvještaje, a u čijem sastavu su i financijski izvještaji, ne uključuju samo obvezne informacije, koje zahtijevaju standardi i propisi već nude i dodatne informacije korisnicima izvještaja kako bi svoje poduzeće prikazali što transparentnije i sigurnije. Prema tome, ciljevi financijskog izvještavanja moraju zadovoljiti informacijske potrebe korisnika financijskih izvještaja, tj. ponajprije donosioca odluka. U konačnici, identificirana su tri temeljna cilja financijskog izvještavanja, i to:

- Financijsko izvještavanje mora osigurati upotrebljive informacije sadašnjim i potencijalnim kreditorima i investitorima te ostalim korisnicima za donošenje racionalnih odluka o investiranju, kreditiranju, i slično. Informacija mora biti razumljiva svim korisnicima.
- Financijsko izvještavanje mora osigurati informacije koje će pomoći sadašnjim i potencijalnim investitorima i kreditorima i ostalim korisnicima u procjenjivanju iznosa, vremena i neizvjesnosti budućih primitaka od dividendi, kamata, prodaje i slično. Dakle, moraju se osigurati informacije o novčanim tokovima.
- Financijsko izvještavanje mora osigurati informacije o ekonomskim resursima društva, funkciji tih resursa i načinu upotrebe, efektima transakcija i promjeni resursa te o potrebama za dodatnim resursima, i slično. Ovaj izvještaj daje sliku o stanju imovine, kapitala i obveza poduzeća, odnosno, financijskom položaju poduzeća, njegovoj uspješnosti, ispunjavanju poslovnih ciljeva, izvršavanju plana poslovanja. Financijski izvještaji temelje se na računovodstvenom procesiranju prošlih poslovnih događaja. Obvezno se sastavljaju za razdoblje poslovanja koje je jednako kalendarskoj godini, a mogu se sastavljati i češće, ovisno o odluci uprave društva. Važnost financijskih izvještaja leži u njihovoj pravilnoj analizi, temeljem koje se lakše donose poslovne odluke. Međutim, potrebno je voditi računa o tome da pristup analize financijskih izvještaja obuhvaća vrlo bitne elemente za donošenje poslovne odluke, ipak ne obuhvaća cjelinu stoga treba voditi računa o njenim ograničenjima. U

Republici Hrvatskoj temeljem Zakona o računovodstvu financijske izvještaje dužni su sastavljati, revidirati i objavljivati svi poduzetnici. Osim toga valja naglasiti da veliki obveznici i obveznici čiji vrijednosni papiri kotiraju na burzama ili se spremaju za uvrštenje u burzovnu kotaciju u Republici Hrvatskoj na službenim tržištima te na kotaciji za javna dionička društva sukladno odgovarajućim odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira primjenjuju Međunarodne standarde financijskog izvještavanja, dok obveznici koji nisu veliki obveznici i ne kotiraju na burzama primjenjuju standarde financijskog izvještavanja koje donosi Odbor za standarde financijskog izvještavanja i podliježu hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja detaljnije propisuje ministar financija, te se pravila objavljuju u Narodnim novinama. Financijski izvještaj je obvezan i u slučaju promjene poslovne godine, statusnih promjena, stečaja ili likvidacije. Financijska izvješća nakon što se naprave, čuvaju se trajno u izvorniku. Financijska izvješća registriranih poduzeća u Republici Hrvatskoj prikuplja Financijska agencija (FINA) koja ih obrađuje te objavljuje u Registru godišnjih financijskih izvještaja.

## 2.1. Temeljni financijski izvještaji

U prethodnom poglavlju je naglašeno kako su financijski izvještaji nezaobilazni izvor informacija o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i novčanim tokovima. (Zakon o računovodstvu, 2007.) propisuje obvezu sastavljanja cjelovitog seta financijskih izvještaja, tako u temeljne financijske izvještaje ubraja :

- izvještaj o financijskom položaju (bilanca)
- račun dobiti i gubitka
- izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti
- izvještaj o novčanim tokovima
- izvještaj o promjenama kapitala
- bilješke uz financijske izvještaje.

Pri sastavljanju financijskih izvještaja mali i mikro poduzetnici dužni su sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje, a poduzetnici koji su obveznici primjene Hrvatskih standarda financijskog izvještavanja nisu obvezni sastavljati izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Sva ova izvješća moraju dati istinit i nepristran pregled imovine,

obveza, kapitala, promjene financijskog položaja i računa dobitka i gubitka. Važno je napomenuti da godišnji financijski izvještaji i konsolidirani financijski izvještaji velikih i srednjih poduzetnika odnosno poduzetnika čije dionice ili dužnički vrijednosni papiri kotiraju na burzi ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na burzu, obavezno podliježu reviziji.

Poduzetnici u smislu ovoga Zakona jesu: trgovačko društvo i trgovac pojedinac određeni propisima kojima se uređuju trgovačka društva, poslovna jedinica poduzetnika sa sjedištem u drugoj državi članici ili trećoj državi ako prema propisima te države ne postoji obveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvještaja, te poslovna jedinica poduzetnika iz države članice ili treće države koji su obveznici poreza na dobit sukladno propisima kojima se uređuju porezi, podružnica inozemnih poduzetnika u Republici Hrvatskoj, ako ista nije poslovna jedinica, kako je određeno propisima kojima se uređuju trgovačka društva. (Zakon o računovodstvu, 2007.)

U nastavku će se analizirati svaki od obveznih financijskih izvještaja za mala poduzeća.

### 2.1.1. Bilanca

(Dečman, 2012) definira bilancu kao temeljni financijski izvještaj koji prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala na određeni dan. Stoga se često ističe da je bilanca statički financijski izvještaj koji prikazuje financijski položaj odnosno financijsku snagu poduzeća u određenom trenutku. Bilanca se ubraja u temeljne financijske izvještaje. Poduzeća imaju obvezu sastavljanja bilance krajem svake poslovne godine, a ona se većinom poklapa s kalendarskom godinom. Struktura bilance se sastoji od dva dijela, imovina kojom poduzeće raspolaže (aktiva) i izvor imovine (pasiva). Imovina se dijeli na dugotrajnu i kratkotrajnu, a izvori financiranja imovine na kapital i obveze. U bilanci uvijek mora biti ravnoteža, koja se odnosi na imovinu i njene izvore, jer prema temeljnoj računovodstvenoj jednakosti imovina uvijek mora biti jednaka svojim izvorima. U pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja dana je struktura bilance koja je prikazana tablicom 1. Iz tablice 1. je vidljivo da dugotrajna imovina obuhvaća:

- materijalnu imovinu (građevinski objekti, nekretnine, postrojenja, oprema);
- nematerijalnu imovinu (patenti, licencije, koncesije, Goodwill);
- financijsku imovinu (ulaganja u povezana društva, dugoročne vrijednosne papire, dane dugoročne kredite);

• dugoročna potraživanja (potraživanja od povezanih poduzeća). Kao što sam naziv govori dugotrajna imovina je imovina čiji je vijek trajanja dulji od jedne godine. Kratkotrajna imovina odnosi se na imovinu čiji je vijek trajanja kraći od jedne godine, a ona obuhvaća:

• zalihe (sirovina i materijala, trgovačke robe, gotovih proizvoda);

• potraživanja ( potraživanja od kupaca, za dane predujmove, od zaposlenih);

• financijsku imovinu (dani kratkoročni krediti, zajmovi povezanim poduzećima, primljeni kratkoročni vrijednosni papiri);

• novčana sredstva( novac u banci i blagajni)

Promjene u sastavu imovine poduzeća uvijek utječu na poslovni rezultat jer se dio uloženih sredstava može, ali i ne mora realizirati do konca iste poslovne godine, odnosno efekt korištenja imovine može biti iskazan u tekućoj ili idućoj godini.

Tablica 1. Struktura Bilance

| AKTIVA | PASIVA |
|---|---|
| Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital | Kapital i pričuve |
| Dugotrajna imovina<br>. nematerijalna<br>. materijalna<br>. financijska<br>. potraživanja | Dugoročna rezerviranja za rizike i troškove |
| Kratkotrajna imovina<br>. zalihe<br>. potraživanja<br>. financijska<br>. novac | Dugoročne obveze |
| Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda | Kratkoročne obveze |
| Gubitak iznad visine kapitala | Odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja |

Izvor: Obrada autora

Postoje brojni rizici koje treba znati prepoznati i na njih obratiti pozornost, poput primjerice velike dostupnosti sredstava koja može sugerirati nadolazeću financijsku krizu, a koja se potom vrlo lako može transformirati u gospodarsku krizu pa se u takvim uvjetima treba posebno oprezno zaduživati (Buterin et al, 2018). Brojne posljedice prezaduženosti i bilančnih

neravnoteža do izražaja su došle upravo u vrijeme zadnje financijske krize, poznate pod imenom Velika recesija, (Buterin i Buterin, 2014). U tom vremenu ugrožena su bila čitava financijska tržište te je dovedena u pitanje i opstojnost mirovinskih fondova (Olgić Draženović et al, 2018). Nadalje, vrlo je važan tečajni rizik o čemu posebno treba voditi računa kod zaduživanja u stranoj valuti. Na to ukazuju brojni primjeri, poput onoga iz 2010. godine u Europskoj monetarnoj uniji kad su mjere Europske centralne banke gotovo dovele do pariteta eura i dolara (Buterin et al, 2015).

Kapital je ostatak imovine nakon odbitka svih njegovih obveza, odnosno razlika između vrijednosti ukupne imovine i ukupne vrijednosti obveza. Obveze su dugovi poduzeća proizašli iz prošlih događaja za čije se podmirenje očekuje smanjenje resursa koji utjelovljuju ekonomske koristi. Dijele se na dugoročne i kratkoročne. Logika je ista kao i kod podjele imovine prema ročnosti, dugoročne obveze jesu obveze koje dospijevaju na naplatu u roku dužem od godine dana, a kratkoročne obveze koje nastupaju na naplatu u roku do godine dana. Dugoročne obveze čine, obveze za dugoročne financijske i robne zajmove, obveze za dugoročne kredite banaka i drugih financijskih institucija, obveze po emitiranim dugoročnim vrijednosnicama. U kratkoročne obveze ubrajaju se:

- obveze po vrijednosnim papirima (čekovi, mjenice, obveznice, komercijalni zapisi i ostali vrijednosni papiri);
- obveze prema dobavljačima (za nematerijalna i materijalna ulaganja, ostale namjene, za nefakturiranu robu);
- obveze prema povezanim društvima i iz zajedničkih poslova (za nabavke od povezanih društava, prema povezanim društvima za dividende i udjele u dobiti i sl.);
- obveze na osnovi kratkoročnih zajmova, kredita, predujmova, depozita i jamstava;
- obveze za bruto plaće, nadnice i naknade i dohotke zaposlenika po drugim osnovama.

Razlike početnog i završnog stanja svake pojedine stavke aktive i pasive, odnosno njihova ukupnog iznosa, posljedica su promjena koje su se javljale tijekom obračunskog razdoblja. Poslovne transakcije tom prilikom uzrokuju različite promjene u bilanci poduzeća što nazivamo bilančnim promjenama. Osnovne vrste su centrifugalne, centripetalne, koncentrične i periferijske. Centrifugalne promjene nastaju bilježenjem poslovne promjene koja uvjetuje smanjenje aktive i pasive kao i zbroja bilance za isti iznos. Centripetalne promjene uzrokuju povećanje aktive i pasive za isti iznos, a samim time zbroj bilance se povećava za istu svotu. Koncentrične promjene nastaju bilježenjem poslovne promjene pri čemu se mijenja struktura

aktive, tj. jedna stavka aktive se povećava, a druga stavka aktive se smanjuje za isti iznos. Zbroj bilance pri tome ostaje nepromijenjen. Periferijske promjene nastaju bilježenjem poslovne promjene što za posljedicu ima promjenu strukture pasive, odnosno jedna stavka pasive se povećava, a druga stavka pasive se smanjuje za isti iznos. Zbroj bilance ostaje nepromijenjen.

### 2.1.2. Račun dobiti ili gubitka

Između bilance, kao statičkog računovodstvenog izvješća, i računa dobitka ili gubitka, kao dinamičkog izvješća, postoji čvrsta povezanost. (Belak V. e., 2011.) račun dobiti ili gubitka definiraju kao financijski izvještaj koji prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit (gubitak).

Račun dobiti i gubitka pokazuje uspješnost poslovanja poduzeća i koristi se kao glavni pokazatelj profitabilnosti poduzeća. Račun dobiti i gubitka jedan je od glavnih izvještaja na temelju kojeg menadžment kontrolira poslovanje te donosi svakodnevne poslovne odluke, a u uskoj je vezi s bilancom.

Promjene koje se u obračunskom razdoblju javljaju na vrijednosti i strukturi imovine, obveza i glavnice (kapitala) imaju za posljedicu pojavu prihoda i rashoda pri čemu se:

1. nastanak prihoda javlja kao posljedica povećanja vrijednosti određenih oblika imovine ili kao smanjenje vrijednosti određenih oblika obveza kojima se uvećava glavnica. U poslovne prihode uključuju se prihodi od prodaje i ostali poslovni prihodi. Poslovni prihodi čine poziciju u računu dobitka i gubitka koji daju informaciju o iznosu ekonomskih koristi koje je poduzetnik ostvario svojom osnovnom djelatnošću u obračunskom razdoblju. U te prihode uključuju se i ostali poslovni prihodi kojeg čine primjerice prihodi od prodaje dugotrajne imovine. Od 1. siječnja 2016. godine u primjeni su izmijenjeni i dopunjeni HSFI-i (Hrvatski standardi financijskog izvještavanja, dalje: HSFI) koji više ne dopuštaju iskazivanje izvanrednih prihoda u poslovnim knjigama malih i srednjih društava (uključujući i mikro društva), već samo ostalih prihoda (Crikveni Filipović, 2016.)
2. nastanak rashoda javlja se kao posljedica smanjenja vrijednosti određenih oblika imovine ili kao povećanje vrijednosti određenih oblika obveza kojima se umanjuje glavnica. Rashodi se dijele na poslovne rashode i financijske rashode. Poslovni rashodi daju informaciju o trošenju novčanih i materijalnih vrijednosti vezanih za obavljanje osnovnih i ostalih

djelatnosti poduzetnika u obračunskom razdoblju. U poslovne rashode uključuju se: trošak prodanih proizvoda, trošak od prodaje trgovačke robe, amortizacija dugotrajne nematerijalne i materijalne imovine, plaće radnika i dr. Od 1. siječnja 2016. godine u primjeni su izmijenjeni i dopunjeni HSFI-i koji više ne dopuštaju iskazivanje izvanrednih rashoda, već se svi rashodi koji nastaju iz ostalih aktivnosti smatraju ostalim poslovnim rashodima. (Crikveni Filipović, 2016.)

Financijski rezultat se računa kao razlika između prihoda i rashoda. Prihodi se priznaju prema načelu njihova nastanka, tj. u trenutku isporuke dobara i usluga. Priznavanje rashoda vrši se prema načelu sučeljavanja prihoda i rashoda, tj. pridruživanjem nastalih troškova prihodima kod kojih su nastali. Za porezne obveznike koji su u sustavu nastanka poslovnog događaja, obveza prema proračunu nastaje u trenutku isporuke robe bez obzira na to kad će ju kupac platiti. Razlika između prihoda i rashoda umanjena za porez na dobit prenosi se u bilancu kao dio vlastitog kapitala (u pasivi). Ako je ostvaren gubitak, i on se prenosi u pasivu u vlastiti kapital s negativnim predznakom. Prema MRS-u prezentiranje financijskih izvješća predviđeno je sastavljanje računa dobiti ili gubitka primjenom: a) metode prirodnih vrsta troškova, ili b) metode troškova prodanih učinaka (proizvoda). Na temelju bilance i računa dobiti i gubitka izvode se i drugi izvještaji kao što su izvještaj o zadržanoj dobiti, izvještaj o izvorima i upotrebi sredstava, izvještaj o novčanom tijeku.

Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka

| RAČUN DOBITI I GUBITKA | |
|---|---|
| | |
| **Poslovni prihodi** | **1.000** |
| Prihodi od prodaje u zemlji | 1.000 |
| Prihodi od prodaje u inozemtvu | 0 |
| Ostali poslovni prihodi | 0 |
| **Financijski prihodi** | **15** |
| Prihodi od kamata | 0 |
| Pozitivne tečajne razlike | 15 |
| **Izvanredni prihodi** | **0** |
| **UKUPNI PRIHODI** | **1.015** |
| | |
| **Poslovni rashodi** | **730** |
| Materijalni troškovi i troškovi prodane robe | 610 |
| Troškovi osoblja | 100 |
| Amortizacija | 20 |
| Ostali troškovi | 0 |
| **Financijski rashodi** | **10** |
| Rashodi od kamata | 0 |
| Negativne tečajne razlike | 10 |
| **Izvanredni rashodi** | 0 |
| **UKUPNI RASHODI** | **740** |
| | |
| DOBIT/GUBITAK prije poreza | 275 |
| POREZ 20% | 55 |
| **NETO DOBIT/GUBITAK** | **220** |

Izvor: (https://www.imamnovac.com/Razumijevanje-financijskih-izvjestaja/56.aspx)

### 2.1.3. Izvještaj o novčanom tijeku

Za razliku od prethodnih, sastavlja se na novčanoj osnovi i sadrži informacije o novčanim primicima i novčanim izdacima te čistom novčanom toku. Često se naziva i izvještajem o promjenama u financijskom položaju s obzirom da daje uvid u promjenu strukture imovine, obveza i kapitala kroz određeno razdoblje. (Žager K., 2008.)

(Vidučić, 2000.) u svome radu objašnjava potrebu praćenja novčanog tijeka ne bi li se došlo do informacija koliko je poduzeće sposobno stvarati novac iz redovitih aktivnosti i je li to dovoljno za odvijanje normalnih djelatnosti.

Prema MRS-7 primici i izdaci novca razvrstavaju se u tri vrste aktivnosti:

1. poslovne aktivnosti - Novčani tokovi od poslovnih aktivnosti prvenstveno proizlaze od glavnih proizvodnih aktivnosti subjekta koje stvaraju prihode. Stoga, oni uglavnom proizlaze

iz transakcija i drugih poslovnih događaja koji se uključuju u određivanje dobiti ili gubitka. Iznos novčanih tokova nastalih od poslovnih aktivnosti, ključni je pokazatelj razmjera u kojem je poslovanje subjekta ostvarilo dostatne novčane tokove za otplate zajma, očuvanje poslovne sposobnosti subjekta, plaćanje dividendi i ostvarivanje novih ulaganja bez korištenja vanjskih izvora financiranja. Informacija o posebnim elementima prijašnjih poslovnih novčanih tokova je korisna, zajedno s drugim informacijama, u prognoziranju budućih novčanih tokova od poslovnih aktivnosti.

2. investicijske aktivnosti - prikazuju veličinu nastalih izdataka za resurse koji su namijenjeni stvaranju buduće dobiti i novčanih tokova. Primjeri novčanih tokova koji nastaju investicijskim aktivnostima jesu novčane isplate za stjecanje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalne imovine i druge dugotrajne imovine. Navedene isplate obuhvaćaju one koje se odnose na kapitalizaciju troškova razvoja i izgradnju nekretnina, postrojenja i opreme u vlastitoj izvedbi.

3. financijske aktivnosti - objavljivanje novčanih tokova nastalih financijskim aktivnostima je važno jer koristi onima koji osiguravaju kapital subjektu u predviđanju očekivanja vezanih uz buduće novčane tokove. Primjeri novčanih tokova koji nastaju financijskim aktivnostima jesu novčani primici od izdavanja dionica ili drugih glavničnih instrumenata, novčane isplate vlasnicima za stjecanje ili iskup dionica subjekta i sl. Poslovni subjekt treba izvijestiti o novčanim tokovima od poslovnih aktivnosti koristeći direktnu metodu (ova metoda prikazuje bruto novčane primitke i bruto novčane izdatke novca zasebno za svaku aktivnost i poslovne i investicijske i financijske) ili indirektnu metodu. Ova metoda novčani tok od poslovnih aktivnosti prikazuje kao usklađenje dobiti ili gubitka za nenovčane rashode i nenovčane prihode, te promjene u kratkotrajnoj imovini (osim novca i novčanih ekvivalenata) i kratkoročnim obvezama.

### 2.1.4. Izvještaj o promjenama glavnice

Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) treba prikazati promjene komponenata glavnice koje su se dogodile između dva obračunska razdoblja, odnosno između tekuće i prethodne poslovne godine. Izvještaj o promjenama kapitala (glavnice) treba prikazati promjene komponenata glavnice koje su se dogodile između dva obračunska razdoblja, odnosno između tekuće i prethodne poslovne godine. (Vidučić, 2000.)

Financijsko izvješće o promjenama kapitala sadrži analitičke podatke o promjenama u kapitalu (rast ili pad glavnice) nastalima kao posljedica s 14 dioničara (emisija, otkup dionica, isplate dividendi) te podatke o promjenama nastalima kao posljedica aktivnosti poduzeća. Prema Hrvatskom standardu financijskog izvještavanja , izvještaj o promjenama glavnice sadržava promjene uloženog kapitala, zarađenog kapitala i izravne promjene u kapitalu (mimo računa dobiti i gubitka (Žager K., 2008.)

Uloženi kapital i zarađeni kapital čine kapital poduzeća, a ukupni kapital poduzeća se dijeli na šest pod pozicija i to na :

- Upisani kapital
- Premije na emitirane dionice (kapitalni dobitak)
- Revalorizacijska rezerva
- Rezerve
  - zakonske rezerve
  - rezerve za vlastite dionice
  - statutarne rezerve
  - ostale rezerve
- Zadržana dobit ili preneseni gubitak
- Dobit ili gubitak tekuće godine

U bilanci poduzeća na strani pasive iskazuje se stanje glavnice koja predstavlja neto vrijednost imovine. Budući da u razdoblju od početka (01.01.) do kraja obračunskog razdoblja (31.12.) nastaju poslovni događaji koji uzrokuju povećanje i smanjenje salda kapitala, investitore zanima koji su događaji uzrokovali promjene komponenata kapitala, a upravo to prikazuje izvještaj o promjenama glavnice .

### 2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Sadržaj, svrha i značenje bilježaka posebno su razvidni iz odredbe točke 91. staroga MRS-a 1, koja glasi: „Bilješke uz financijske izvještaje sadrže skraćeni opis ili detaljniju analizu iznosa prikazanih u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o novčanom toku i izvještaju o promjenama kapitala, kao i dodatne informacije, kao što su nepredviđene i druge obveze. Bilješke sadrže zahtijevane informacije i one koje se potiču objavljivati prema

Međunarodnim računovodstvenim standardima te druga objavljivanja neophodna da se postigne fer prezentiranje.

(Lutilsky Dražić, 2010) govori da bilješke uz financijske izvještaje dodatno pojašnjavaju strukturu, vrijednost i obilježja nekih pozicija u tim izvještajima. Tako, primjerice, u bilješkama trebaju biti prikazane metode procjene bilančnih pozicija, eventualna odstupanja od postavljenih metoda s razlozima odstupanja i kvantifikacijom učinaka tih odstupanja. Neke od zadaća bilješki uz financijske izvještaje su pružiti informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvješća i određenim računovodstvenim politikama, objaviti informacije prema zahtjevima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja koje nisu prezentirane u drugim obveznim financijskim izvješćima, pružiti dodatne informacije koje nisu prezentirane u drugim obveznim financijskim izvješćima, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih. Bilješke daju tekstualne opise ili podzbrojeve stavki objavljenih u temeljnim financijskim izvještajima te informacije o stavkama koje ne ispunjavaju uvjete za priznavanje u tim izvještajima. Informacije prikazane u bilješkama nisu prikazane ni u kojem drugom financijskom izvještaju, a nužne su za razumijevanje ostalih financijskih izvještaja i ocjenu poslovanja.

# 3. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

## 3.1. Tehnike analize financijskih izvještaja

Poduzeće mora znati kakve će analize praviti potencijalni kreditori ili dobavljači da bi prihvatili poslovnu suradnju, a analiza poslovanja je (Brekalo, 2007.)bitna i za poreznu upravu. Analiza financijskih izvještaja provodi se različitim instrumentima i postupcima, a to su uglavnom raščlanjivanja i uspoređivanja dobivenih rezultata. U literaturi se ponekad analiza financijskih izvještaja poistovjećuje s analizom financijskih pokazatelja, međutim valja napomenuti da je analiza pomoću pokazatelja samo jedan od instrumenata pomoću kojih se provodi analiza financijskih izvještaja.

(Žager K., 2008.) u svom radu navode uobičajena analitička sredstva i postupke koji se koriste u analizi financijskih izvještaja:

- komparativni financijski izvještaji koji omogućavaju uočavanje promjena tijekom vremena
- uočavanje tendencija promjena pomoću serije indeksa,
- strukturni financijski izvještaji koji omogućavaju uvid u strukturu
- analiza pomoću pokazatelja,
- specijalizirane analize.

## 3.2. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza temelji se na komparativnim izvještajima, koji daju usporedbu određene pojave kroz više razdoblja. Na osnovu tih promjena prosuđuje se koliko je poslovanje promatranog poduzeća uspješno i sigurno. Usporedba se vrši ne bi li se došlo do zaključka koliko je pojedina pojava značajna, da li je u porastu ili padu, je li kretanje pozitivno ili negativno. (Brekalo, 2007.)

Komparativnim financijskim izvještajima prati se tendencija i dinamika kretanja podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka.

Za izračunavanje promjena u pozicijama financijskih izvješća i njihovo uspoređivanje može se uzeti neka godina kao bazna, a ostale se onda uspoređuju s njom. Osim toga mogu se praviti usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu. Kod horizontalne analize može se pojaviti problem ako se dogode neke značajnije promjene u politici bilanciranja, promjene obračunskih sustava kod izrade financijskih izvješća ili na primjer inflacija. Tada se prvo moraju uskladiti bitne stavke da bi ovakva analiza uopće imala smisla. (Bolfek, 2012.)

U ovom radu prate se promijene i prave usporedbe svake godine u odnosu na prethodnu.

## 3.3. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza omogućava uvid u strukturu financijskih izvještaja, predočava postotni udio svake stavke financijskoga izvještaja u odnosu na odgovarajući zbroj, naprimjer: – u aktivi će tekuća aktiva biti predočena kao % u odnosu na ukupnu aktivu – na jednak će način

u računu dobiti i gubitka troškovi za prodano, bruto dobitak, troškovi uprave i prodaje, kamate, operativni dobitak itd., biti predočeni kao % u odnosu na prihode. Iz usporednoga izvještaja za vertikalnu analizu bilančnih pozicija moguće je uočiti kako se kreću odnosi pozicija tijekom vremena.

Vertikalna se analiza provodi tako da se u bilanci aktiva i pasiva označe sa 100, a sve se druge pozicije tada stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura. Isto se tako prihod od prodaje ili ukupan prihod označavaju sa 100, pa se ostale pozicije uspoređuju s njim. Ovakva je analiza naročito dobra u slučajevima inflacije, kada apsolutni brojevi ne govore puno sami za sebe. (Bolfek, 2012.)

Kod vertikalne analize važno je promatrati koji su izvori kapitala, odnosno koliko je imovina financirana iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora iz razloga utvrđivanja zaduženosti poduzeća te drugih pitanja važnih za financiranje poduzeća.

## 3.4. Definiranje pojma financijskih pokazatelja

Pokazatelj je racionalan ili odnosni broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti u dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog razdoblja, najčešće godinu dana i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti, a druga se odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku. (Vidučić, 2000.)

U skladu s zahtjevima korisnika razlikuje se nekoliko skupina financijskih pokazatelja

Pokazatelji likvidnosti – mjere sposobnost poduzeća da podmiri svoje dospjele kratkoročne obveze.

Pokazatelji zaduženosti – mjere koliko se poduzeće financira iz tuđih izvora

Pokazatelji aktivnosti – mjere kako efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse

Pokazatelji ekonomičnosti – mjere odnos prihoda i rashoda, tj. pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda .

Pokazatelji profitabilnosti – mjere povrat uloženog kapitala

Pokazatelji investiranja – mjere uspješnost ulagan ja u obične dionice (Žager K., 2008.)

Za potrebe ovog završnog rada koristiti će se pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti poduzeća Kozlović d.o.o.

### 3.4.1. Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost se definira kao sposobnost poslovnog subjekta da podmiruje svoje dospjele kratkoročne obveze. Tako poduzeća čija se likvidna sredstva sastoje većinom od novca i likvidnih potraživanja, su likvidnija od onih čija se likvidna sredstva sastoje prvenstveno od zaliha. Loša likvidnost poslovnog subjekta može značiti i veći krediti rizik odnosno rizik da poslovni subjekt neće biti sposoban na vrijeme vraćati glavnicu i kamatu.

(Ivanović, 1997.) likvidnost selektira u četiri skupine:

- Prekomjerna likvidnost - poslovnom subjektu i nakon podmirenja dospjelih obveza ostaju znatni viškovi neiskorištenih sredstava.

- Optimalna likvidnost - situacija kada poslovni subjekt raspolaže sa dovoljnom količinom novčanih sredstava za podmirenje svojih dospjelih obveza i još mu ostaju određena sredstva kao rezerva za eventualno pokriće neočekivanih obveza.

- Nezadovoljavajuća likvidnost - definirana kao količina raspoloživih sredstava koja je jednaka dospjelim obvezama, pri čemu ne postoje sigurnosne rezerve.

- Nelikvidnost se definira kao privremeni zastoj u plaćanjima ili kao trajna obustava plaćanja pri čemu poslovni subjekt mora provesti reorganizaciju. (Žager, 2017.)

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u kontekstu podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza. Najčešći eksplicirani pokazatelji likvidnosti su koeficijent trenutne likvidnosti, koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti, te koeficijent financijske stabilnosti. (Žager, 2017.)

Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti

| NAZIV POKAZATELJA | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| Koeficijent tekuće likvidnosti | Kratkotrajna imovina | Kratkoročne obveze |
| Koeficijent ubrzane likvidnosti | Kratkotrajna imovina - zalihe | Kratkoročne obveze |
| Koeficijent trenutne likvidnosti | Novac | Kratkoročne obveze |
| Koeficijent financijske stabilnosti | Dugotrajna imovina | Kapital + dugoročne obveze |

Izvor: Prilagođeno prema Žager et al, Analiza financijskih izvještaja str.248, Zagreb,2008.

Koeficijent tekuće likvidnosti u pravilu treba biti veći od 2. Ako poduzeće želi održavati tekuću likvidnost na normalnoj razini i izbjeći situaciju nepravodobnog plaćanja obveza, tada na raspolaganju mora imati u pravilu dvostruko više kratkotrajne imovine nego što ima kratkotrajnih obveza. Koeficijent ubrzane likvidnosti govori da bi poduzeće koje želi održavati normalnu likvidnost moralo imati brzo unovčive imovine minimalno toliko koliko ima kratkoročnih obveza. Prema tome njegova bi vrijednost trebala biti 1 ili veća od 1.

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća za trenutačno podmirenje kratkoročnih obveza, te zato u brojniku ovog pokazatelja stoji novac. Koeficijent financijske stabilnosti predstavlja omjer dugotrajne imovine i kapitala uvećanog za dugoročne obveze. Prema pravilu ovaj pokazatelj mora biti manji od 1 jer se tada povećava likvidnost i financijska stabilnost poduzeća. Tada se manji dio glavnice i dugoročnih obveza koristi za financiranje dugotrajne imovine, a sve veći dio se koristi za financiranje kratkoročne imovine.

### 3.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti ili pokazatelji upotrebe poluge pokazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Oni predstavljaju svojevrsnu mjeru stupnja rizika ulaganja u poduzeće, odnosno određuju stupanj korištenja posuđenih financijskih sredstava.

Najčešći pokazatelji zaduženosti su koeficijent zaduženosti, koeficijent financiranja i koeficijent vlastitog financiranja. Odražavaju statičku zaduženost jer su sva tri pokazatelji bilance poslovanja i govore koliko je imovine financirano iz tuđih izvora, a koliko iz vlastitog kapitala.

Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti

| NAZIV POKAZATELJA | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| Koeficijent zaduženosti | Ukupne obveze | Ukupna imovina |
| Koeficijent vlastitog financiranja | Glavnica | Ukupna imovina |
| Koeficijent financiranja | Ukupne obveze | Glavnica |
| Pokriće troškova kamata | Dobit prije poreza i kamata | Kamate |
| Faktor zaduženosti | Ukupne obveze | Zadržana dobit + amortizacija |
| Stupanj pokrića I | Glavnica | Dugotrajna imovina |
| Stupanj pokrića II | Glavnica + dugoročne obveze | Dugotrajna imovina |

Izvor : Prilagođeno prema Žager et al, Analiza financijskih izvještaja, str.250, Zagreb, 2008.

Pokriće troškova kamata i faktor zaduženosti govore o dinamičnosti zaduženosti jer dug promatraju s aspekta mogućnosti njegova podmirenja. Stupnjevi pokrića 1 i 2 računaju se na osnovu podataka iz bilance kao i prva tri pokazatelja u tablici i razmatraju pokriće dugotrajne imovine glavnicom, tj. glavnicom uvećanom za dugoročne obveze.

### 3.4.3. Pokazatelji profitabilnosti

Rezultat i cilj cjelokupnog poslovanja poduzeća je profit. Efikasnost korištenja resursa poduzeća i povrat uloženog kapitala utvrđuje se na osnovu pokazatelja profitabilnosti.

Uobičajeno se razmatraju pokazatelji marže profita te rentabilnosti ukupne imovine i vlastitog kapitala. U tablici 5 prikazan je postupak izračunavanja pokazatelja profitabilnosti.

Tablica 5. Pokazatelji profitabilnosti

| NAZIV POKAZATELJA | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| Neto marža profita | Neto dobit + kamate | Ukupni prihod |
| Bruto marža profita | Dobit prije poreza + kamate | Ukupni prihod |
| Neto rentabilnost imovine | Neto dobit + kamate | Ukupna imovina |
| Bruto rentabilnost imovine | Dobit prije poreza + kamate | Ukupna imovina |
| Rentabilnost glavnice | Neto dobit | Glavnica |

Izvor: Prilagođeno prema Žager et al, Analiza financijskih izvještaja, str.253, Zagreb, 2008.

Neto marža profita je pokazatelj kojim se mjeri rentabilnost prometa. Bruto marža profita prikazuje uspješnost poduzeća, sposobnost menadžmenta da upravlja prodajnim cijenama, troškovima i obujmom poslovne aktivnosti.

### 3.4.4. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, a računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Pokazatelji aktivnosti izražavaju, u različitim oblicima, relativnu veličinu kapitala koja podržava obujam poslovnih transakcija. Svi pokazatelji utvrđuju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka, a općenito pravilo govori kako je bolje da je koeficijent obrta što veći broj, tj. da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće. Koeficijent obrta ukupne imovine prikazuje učinkovitost upotrebe ukupne imovine u ostvarivanju prihoda. Što je veći pokazatelj to je bolje. Isto vrijedi i za koeficijent obrta kratkotrajne imovine koji prikazuje učinkovitost korištenja kratkotrajne imovine u ostvarivanju prihoda.

Tablica 6. Pokazatelji aktivnosti

| NAZIV POKAZATELJA | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| Koeficijent obrta ukupne imovine | Ukupni prihod | Ukupna imovina |
| Koeficijent obrta kratkotrajne imovine | Ukupni prihod | Kratkotrajna imovina |
| Koeficijent obrta potraživanja | Prihodi od prodaje | Potraživanja |
| Trajanje naplate potraživanja u danima | Broj dana u godini (365) | Koeficijent obrta potraživanja |

Izvor : Obrada autora

Važno je naglasiti da je poželjan što veći broj koeficijenta obrta, odnosno da je vrijeme vezivanja ukupne i pojedinih vrsta imovine što kraće.

### 3.4.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti izračunavaju se na temelju podataka o prihodima i rashodima iz računa dobiti i gubitka. Mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Ukoliko je vrijednost pokazatelja rentabilnosti manja od 1, to znači da poduzeće posluje s gubitkom .

Tablica 7. Pokazatelji ekonomičnosti

| NAZIV POKAZATELJA | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| Ekonomičnost ukupnog poslovanja | Ukupni prihodi | Ukupni rashodi |
| Ekonomičnost poslovanja | Prihod od prodaje | Rashodi od prodaje |
| Ekonomičnost financiranja | Financijski prihodi | Financijski rashodi |
| Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti | Izvanredni prihodi | Izvanredni rashodi |

Izvor : Obrada autora

Potrebno je da poduzeće ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje, tj. da posluje ekonomično. Poželjno je da su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. Kod ostalih pokazatelja vrijedi isto pravilo, da su prihodi koji se promatraju veći od rashoda potrebnih za postizanje promatranih prihoda.

### 3.4.5. Altman-ov sustav pokazatelja Z score

Altman-ov Z–score daje cjelovitu sliku poslovanja poduzeća sintetizirajući pojedinačne pokazatelje u jedan. Cilj izračuna Z – score modela je da se na temelju podataka iz financijskih izvještaja utvrdi mogućnost bankrota u roku jedne ili dvije godine. Edward I. Altman proveo je prvo više varijantno istraživanje odnosa financijskih pokazatelja i vjerojatnosti za stečaj poduzeća. Očekuje se da će neuspješna poduzeća imati kretanje financijskih omjera drugačije no što to imaju financijski zdrava poduzeća. Istraživanje koje je proveo Altman napravljeno je na uzorku koji se sastojao od 33 neuspješna i 33 uspješna poduzeća. Kao rezultat višestruke diskriminacijske analize, dobivena je sljedeća jednadžba:

$$\mathbf{Z = 1{,}2\ X_1 + 1{,}4\ X_2 + 3{,}3\ X_3 + 0{,}6\ X_4 + 1{,}0\ X_5}$$

**X1**- obrtni kapital/ukupna imovina Ovim omjerom Altman u svoj model za određivanje izgleda nastupanja stečaja uvodi utjecaj likvidnosti na poslovanje. Tako će poduzeće s negativnim obrtnim kapitalom, i shodno tome negativnim omjerom X1, vjerojatno imati problema s podmirivanjem kratkoročnih obveza, iz razloga što je njegova kratkotrajna imovina premala da bi ga ih pokrila. Poduzeće čiji je obrtni kapital pozitivan podmiriti će svoje kratkoročne obveze bez većih problema.

**X2**- zadržana dobit/ukupna imovina Kod relativno mladih poduzeća ovaj će omjer biti niži jer one nisu imale vremena kumulirati dobit. Nizak omjer upućuje na poslovnu politiku financiranja poslovanja zaduživanjem, a ne vlastitim financiranjem. Visok omjer sugerira profitabilnost poslovanja i sposobnost preživljavanja kroz periode nepovoljnih okolnosti.

**X3**- dobit/ukupna imovina Kako se egzistencija poduzeća bazira na mogućnosti firme da svojim sredstvima ostvari zaradu, ovaj je omjer naročito prikladan za zaključivanje o mogućnosti bankrota poduzeća.

**X4**- tržišna vrijednost vlastitog kapitala /knjigovodstvena vrijednost obveza Ovaj omjer pokazuje koliko sredstva poduzeća gube na svojoj vrijednosti prije no što obveze premaše imovinu i poduzeće postane nesolventno. Veći omjeri se tumače postojanjem povjerenja ulagača u uspješno poslovanje poduzeća, te očekivanje dobrih rezultata poduzeća.

**X5**- prodaja/ukupna imovina Iz ovog omjera iščitava se sposobnost menadžmenta za uspješnost u konkurentskoj utakmici, uspješnost u ostvarivanju prodaje uporabom svoje

imovine. Ako je ovaj omjer nizak ili opadajući, tržišni udio poduzeća stagnira ili , još nepovoljnije, opada.

Uz originalni model, kasnije su razvijena još dva oblika: model A Z- score, koji se odnosi na proizvodna poduzeća u privatnom vlasništvu, i model B Z- score, koji obuhvaća ostala (neproizvodna) poduzeća.

Poduzeća čiji je Altman – ov pokazatelj iznad 3 mogu se okarakterizirati kao financijski zdrava poduzeća.

Poduzeća čiji se Altman – ov pokazatelj kreće od 1 do 3 spadaju u sivu zonu.

Poduzeća čija je Z vrijednost manja od 1 imaju znatne financijske poteškoće i prijeti im bankrot ili stečaj.

Tablica 8. Altman-ov Z-score model

| NAZIV | BROJNIK | NAZIVNIK |
|---|---|---|
| X1 | Radni kapital | Ukupna imovina |
| X2 | Zadržana dobit | Ukupna imovina |
| X3 | Dobit prije kamata i poreza | Ukupna imovina |
| X4 | Tržišna vrijednost glavnice | Ukupne obveze |
| X5 | Ukupni prihodi | Ukupna imovina |

Izvor : Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008). Analiza financijskih izvještaja.Zagreb: Masmedia, str.270.

U nastavku će biti prikazan empirijski dio istraživanja završnog rada. U tom dijelu će se primijeniti teorijski koncept završnog rada na primjeru poduzeća Kozlović d.o.o. Za potrebe ovog rada nisu se koristili pokazatelji novčanog toka, veoma važni za kompletiranje slike poduzeća.

# 4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA NA PRIMJERU PODUZEĆA KOZLOVIĆ D.O.O.

Podaci za financijsku analizu poduzeća Kozlović d.o.o. preuzeti su sa portala FINA-e.

## 4.1. Horizontalna analiza Kozlović d.o.o.

Tablica 9. Bilanca poduzeća Kozlović d.o.o.za 2013., 2014. i 2015.godinu

| POZICIJA | | 2013 | 2014 | 2015 | poveć/smanj | % | poveć/smanj | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| AKTIVA | | 1 | 2 | 3 | (2-1) | | (3-2) | |
| A | Potraživanja za upisani a neupl.kapital | - | - | - | - | - | - | - |
| B | Dugotrajna imovina | - | - | - | - | - | - | - |
| C | Kratkotrajna imovina | 4.667.535 | 7.571.686 | 8.262.113 | 2.904.151 | 62,22% | 690.427 | 9,12% |
| | I Zalihe | 299.975 | 319.746 | 262.810 | 19.771 | 6,59% | - 56.936 | -17,80% |
| | II Potraživanja | 2.057.932 | 2.527.930 | 1.415.777 | 469.998 | 22,84% | - 1.112.153 | -43,99% |
| | III Kratk.fin.imovina | 1.593.280 | 3.961.586 | 3.951.594 | 2.368.306 | 148,64% | - 9.992 | -0,25% |
| | IV Novac | 716.348 | 762.424 | 2.631.932 | 46.076 | 6,43% | 1.869.508 | 245,21% |
| D | AVR | 3.154 | 3.405 | 2.823 | 251 | 7,96% | - 582 | -17,09% |
| E | UKUPNO AKTIVA | 4.670.689 | 7.575.091 | 8.264.936 | 2.904.402 | 62,18% | 689.845 | 9,11% |
| PASIVA | | 1 | 2 | 3 | (2-1) | | (3-2) | |
| A | Kapital i rezerve | 4.204.112 | 4.703.471 | 5.070.281 | 499.359 | 11,88% | 366.810 | 7,80% |
| B | Dugoročna rezerviranja | - | - | - | - | - | - | - |
| C | Dugoročne obveze | - | - | - | - | - | - | - |
| D | Kratkoročne obveze | 466.577 | 2.871.620 | 3.194.655 | 2.405.043 | 515,47% | 323.035 | 11,25% |
| E | PVR | - | - | - | - | - | - | - |
| E | UKUPNO PASIVA | 4.670.689 | 7.575.091 | 8.264.936 | 2.904.402 | 62,18% | 689.845 | 9,11% |

Izvor: Obrada autora

Usporedba 2014. i 2013. godine :

1.U 2014. godini primjećuje se povećanje kratkotrajne imovine za 62,22% što je uzrokovano povećanjem potraživanja od kupaca 22,84% , povećanjem kratkotrajne financijske imovine (depozit na banci) 148,64%, te povećanjem novčanih sredstava6,43%. Dugotrajne imovine poduzeće nema.

2. Kratkoročne obveze su se povećale u 2014.godini 515,47 % što ukazuje na smanjenje koeficijenta likvidnosti, odnosno sposobnosti poduzeća da podmiruje svoje kratkoročne obveze.

3.Zalihe trgovačke robe u odnosu na 2013.godinu su se povećale 6,59%, uz istovremeno povećanje poslovnih prihoda 17,63% , što ukazuje na povećanje prodaje i upućuje na povećanje koeficijenta obrta zaliha u odnosu na 2013.godinu.

4.U pasivi Bilance mijenja se struktura u odnosu na prethodnu godinu. Ukupne obveze poduzeća povećavanju se za 515,47%. Dugoročnih obveza nema. Kapital i rezerve poduzeća povećani su za 11,88 %, što ukazuje na povećanje koeficijenta vlastitog financiranja. Ukupno povećanje pasive iznosi 62,18 % za koliko se povećala i aktiva.

5. U 2014. godini poslovni prihodi povećali su se za 17,63,%, dok su se poslovni rashodi povećali za 18,72%.

Tablica 10. Račun dobiti i gubitka poduzeća Kozlović za period 2013. – 2015.

| POZICIJA | | 2013 | 2014 | Iznos | pov/sma | 2015 | Iznos | pov/sman |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | IZNOS | IZNOS | poveć/smanj. | % | IZNOS | poveć/smanj. | % |
| A | POSLOVNI PRIHODI | 8.287.612 | 9.748.971 | 1.461.359 | 17,63% | 8.785.648 | - 963.323 | -9,88% |
| B | POSLOVNI RASHODI | 7.730.231 | 9.177.233 | 1.447.002 | 18,72% | 8.050.472 | -1.126.761 | -12,28% |
| C | FIN. PRIHODI | 12.065 | 52.471 | 40.406 | 334,90% | 55.074 | 2.603 | 4,96% |
| D | FIN. RASHODI | - | 11 | 11 | | 10.129 | 10.118 | 91981,82% |
| Ukupni prihodi iz redovitog poslovanja | | 8.299.677 | 9.801.442 | 1.501.765 | 18,09% | 8.840.722 | - 960.720 | -9,80% |
| Ukupni rashodi iz redovitog poslovanja | | 7.730.231 | 9.177.244 | 1.447.013 | 18,72% | 8.060.601 | -1.116.643 | -12,17% |
| E | IZVAN. PRIHODI | - | - | - | - | - | - | - |
| F | IZVAN.RASHODI | - | - | - | - | - | - | - |
| | UKUPNI PRIHODI | 8.299.677 | 9.801.442 | 1.501.765 | 18,09% | 8.840.722 | - 960.720 | -9,80% |
| | UKUPNI RASHODI | 7.730.231 | 9.177.244 | 1.447.013 | 18,72% | 8.060.601 | -1.116.643 | -12,17% |
| | Dobit prije ooporezivanja | 569.446 | 624.198 | 54.752 | 9,61% | 780.121 | 155.923 | 24,98% |
| | Porez na dobit | 113.889 | 124.840 | 10.951 | 9,62% | 156.024 | 31.184 | 24,98% |
| G | DOBIT NAKON OPOREZ | 455.557 | 499.358 | 43.801 | 9,61% | 624.097 | 124.739 | 24,98% |

Izvor: Obrada autora

Usporedba 2015. i 2014. godine :

1.U 2015. godini primjećuje se daljnje povećanje ukupne imovine za 9,11% , što je uzrokovano povećanjem novca 245,21% .

2. Kratkoročne obveze povećale su se 11,25% što ukazuje na smanjenje likvidnosti poduzeća,

3. Zalihe su se trgovačke robe u 2015. smanjile za 17,80% a poslovni prihodi za 9,88 % što ukazuje na smanjenje prodaje i upućuje na smanjenje koeficijenta obrta zaliha u odnosu na 2014. godinu.

4. U pasivi bilance vidi se ista tendencija kao prethodne 2014. godine, no u mnogo manjoj mjeri, pa

se primjećuje povećanje kratkoročnih obveza za 11,25% i povećanje kapitala za 7,80% što ukazuje na povećanje koeficijenta vlastitog financiranja.

5. Poslovni prihodi su u 2015. smanjeni za 9,88%, a poslovni rashodi za 12,28%, slično kao i ukupni prihodi i ukupni rashodi, što ove godine rezultira i povećanjem neto dobiti za 24,98 %

Tablica 11. Horizontalni presjek bilance od 2013. – 2015.godine

| 2013 | | | |
|---|---|---|---|
| AKTIVA | IZNOS | PASIVA | IZNOS |
| DUGOTRAJNA IMOVINA | 0 | DUGOROČNI IZVORI | 4.204.112 |
| PRVI PRESJEK : Višak ili manjak dugoročnih izvora (+ 4.204.112 ) | | | |
| KRATKOTRAJNA IMOVINA +AVR | 4.670.689 | KRATKOROČNE OBVEZE | 466.577 |
| DRUGI PRESJEK : Višak ili manjak kratkoročnih izvora ( - 4.204.112 ) | | | |
| UKUPNA AKTIVA | 4.670.689 | UKUPNA PASIVA | 4.670.689 |
| **2014** | | | |
| AKTIVA | IZNOS | PASIVA | IZNOS |
| DUGOTRAJNA IMOVINA | 0 | DUGOROČNI IZVORI | 4.703.471 |
| PRVI PRESJEK : Višak ili manjak dugoročnih izvora ( + 4.703.471) | | | |
| KRATKOTRAJNA IMOVINA +AVR | 7.575.091 | KRATKOROČNE OBVEZE | 2.871.620 |
| DRUGI PRESJEK : Višak ili manjak kratkoročnih izvora ( -4.703.471) | | | |
| UKUPNA AKTIVA | 7.575.091 | UKUPNA PASIVA | 7575091 |
| **2015** | | | |
| AKTIVA | IZNOS | PASIVA | IZNOS |
| DUGOTRAJNA IMOVINA | 0 | DUGOROČNI IZVORI | 5.070.281 |
| PRVI PRESJEK : Višak ili manjak dugoročnih izvora ( +5.070.281.) | | | |
| KRATKOTRAJNA IMOVINA +AVR | 8.264.936 | KRATKOROČNE OBVEZE | 3.194.655 |
| DRUGI PRESJEK : Višak ili manjak kratkoročnih izvora (- 5.070.281) | | | |
| UKUPNA AKTIVA | 8.264.936 | UKUPNA PASIVA | 8.264.936 |

Izvor : Obrada autora

Dugotrajne imovine poduzeće nema, a omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih izvora je u 2013.godini 10,01, u 2014. 2,64, te u 2015. 2,59 pa iz horizontalnog presjeka Bilance poduzeća proizlazi da poduzeće veći dio kratkotrajne imovine kroz cijelo promatrano razdoblje financira iz dugoročnih izvora. Iz toga proizlazi da poduzeće ima veoma visok obrtni kapital, a nema zasigurno niti problema s likvidnošću s obzirom da se kroz cijelo promatrano razdoblje omjer kratkotrajne imovine i kratkotrajnih obveza kreće iznad 2.

## 4.2. Vertikalna analiza Kozlović d.o.o.

Tablica 12. Strukturna analiza bilance poduzeća Kozlović d.o.o. od 2013. – 2015.godine

| Oznake | POZICIJA | 2013 | % | 2014 | % | 2015 | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Iznos | | Iznos | | Iznos | |
| 1 | AKTIVA | | | | | | |
| A | Potraživanja za upisani a neupl.kapital | - | - | - | | - | |
| B | Dugotrajna imovina | - | - | - | | - | |
| C | Kratkotrajna imovina | 4.667.535 | 99,93% | 7.571.686 | 99,96% | 8.262.113 | 99,97% |
| D | AVR | 3.154 | 0,07% | 3.405 | 0,04% | 2.823 | 0,03% |
| UKUPNO AKTIVA | | 4.670.689 | 100 | 7.575.091 | 100 | 8.264.936 | 100 |
| 2 | PASIVA | | | | | | |
| A | Kapital i rezerve | 4.204.112 | 90,01% | 4.703.471 | 62,09% | 5.070.281 | 61,35% |
| B | Dugoročna rezerviranja | - | - | - | | - | - |
| C | Dugoročne obveze | - | - | - | | - | - |
| D | Kratkoročne obveze | 466.577 | 9,99% | 2.871.620 | 37,91% | 3.194.655 | 38,65% |
| E | PVR | - | | | | - | |
| UKUPNO PASIVA | | 4.670.689 | 100 | 7.575.091 | 100 | 8.264.936 | 100 |

Izvor: Obrada autora

Pogledom u strukturnu bilancu, uočava se visoki udio kratkotrajne imovine kroz cijelo promatrano razdoblje, što ukazuje na veoma povoljnu situaciju budući se radi o obrtnim sredstvima koja poduzeću donose dobit. Pritom treba obratiti pažnju na strukturu kratkotrajne imovine Tablica 13 i kratkoročnih obveza Tablica 14.

Udio kratkotrajne imovine u ukupnoj aktivi za sve tri godine je gotovo 100%. Kratkoročne obveze u ukupnim izvorima financiranja sa 9,99% u 2013. godini rastu na 37,91% u 2014., te u 2015. na 38,65%.

Vlastiti izvori iznose u ukupnim izvorima financiranja značajan udio u 2013.godini 90,01% , u 2014. 62,09%, te 61,35% u 20015. godini.

Iz vertikalne analize Bilance iščitava se veoma visoki udio vlastitih izvora financiranja, u 2013.godini 90,01,%, u 2014. godini 52,09%, te u 2015. godini 61,35%, što pruža veću poslovnu i financijsku samostalnost poduzeću.

Tablica 13. Struktura kratkotrajne imovine poduzeća od 2013.-2015.godine

| | 2013. | 2014. | 2015. |
|---|---|---|---|
| Kratkotrajna imovina | 4.667.535 | 7.571.686 | 8.262.113 |
| I Zalihe | 299.975 | 319.746 | 262.810 |
| II Potraživanja | 2.057.932 | 2.527.930 | 1.415.777 |
| III Financijska imovina | 1.593.280 | 3.961.586 | 3.951.594 |
| IV Novac | 716.348 | 762.424 | 2.631.932 |

Izvor: Obrada autora

Iz strukture kratkotrajne imovine poduzeća i strukture kratkoročnih obveza vidi se da su zalihe robe zastupljene u maloj mjeri, te ne predstavljaju opasnost za likvidnost poduzeća i naplativost, a poradi podmirivanja kratkoročnih obveza koje bi eventualno brzo došle na naplatu.

Tablica 14. Struktura kratkoročnih obveza poduzeća od 2013.-2015.godine

| | 2013. | 2014. | 2015. |
|---|---|---|---|
| Kratkoročne obveze | 466.577 | 2.871.620 | 3.194.655 |
| Obveze prema dobavljačima | 367.774 | 2.785.956 | 3.103.824 |
| Obveze prema zaposlenicima | 4.220 | 11.630 | 10.587 |
| Obveze za doprinose, poreze | 94.583 | 71.054 | 77.901 |
| Ostale obveze | | 2.980 | 2.343 |

Izvor: Obrada autora

Tablica 15. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća od 2013.-2015.godine

| Oznake | POZICIJA | 2013 | % | 2014 | % | 2015 | % |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | Iznos | | Iznos | | Iznos | |
| 1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 |
| A | POSLOVNI PRIHODI | 8.287.612 | 99,85% | 9.748.971 | 99,46% | 8.785.648 | 99,38% |
| B | POSLOVNI RASHODI | 7.730.231 | 93,14% | 9.177.233 | 93,63% | 8.050.472 | 91,06% |
| C | FINANCIJSKI PRIHODI | 12.065 | 0,15% | 52.471 | 0,54% | 55.074 | 0,62% |
| D | FINANCIJSKI RASHODI | - | | 11 | 0,00% | 10.129 | 0,11% |
| Ukupni prihodi iz redovitog poslovanja | | 8.299.677 | **100** | 9.801.442 | **100** | 8.840.722 | **100** |
| Ukupni rashodi iz redovitog poslovanja | | 7.730.231 | 93,14% | 9.177.244 | 93,63% | 8.060.601 | 91,18% |
| E | IZVANREDNI PRIHODI | - | | - | | - | |
| F | IZVANREDNI RASHODI | - | | - | | - | |
| | UKUPNI PRIHODI | 8.299.677 | **100** | 9.801.442 | **100** | 8.840.722 | **100** |
| | UKUPNI RASHODI | 7.730.231 | 93,14% | 9.177.244 | 93,63% | 8.060.601 | 91,18% |
| | Dobit prije oporezivanja | 569.446 | 6,86% | 624.198 | 6,37% | 780.121 | 8,82% |
| | Porez na dobit | 113.889 | 1,37% | 124.840 | 1,27% | 156.024 | 1,76% |
| G | DOBIT NAKON OPOREZIVANJA | 455.557 | 5,49% | 499.358 | 5,09% | 624.097 | 7,06% |

Izvor: Obrada autora

Iz strukturnih podataka računa dobiti i gubitka dobivene su slijedeće informacije:

- poslovni prihodi održavaju isti postotak u strukturi RDG, financijski prihodi su u porastu, a poradi kamata na depozit kod banke.
- Poslovni rashodi su na gotovo istom postotku u 2013. i 2014. godini, dok u 2015. lagano padaju, pa je te godine i nešto veći udio dobiti u strukturi računa dobiti i gubitka.
- u sve tri godine ostvaren je dobitak iz poslovanja

## 4.3. Analiza pomoću pokazatelja Kozlović d.o.o.

Tablica 16. Analiza pomoću pokazatelja

| **POKAZATELJI LIKVIDNOSTI** | Standardna veličina | 2013. | 2014. | 2015. |
|---|---|---|---|---|
| Koeficijent tekuće likvidnosti | 2 i više | 10,00 | 2,64 | 2,59 |
| Koeficijent ubrzane likvidnosti | 1 i više | 9,36 | 2,53 | 2,50 |
| Koeficijent trenutne likvidnosti | 1 | 1,54 | 0,27 | 0,82 |
| Koeficijent financijske stabilnosti | < 1 | | | |
| **POKAZATELJI ZADUŽENOSTI** | Standardna veličina | 2013. | 2014. | 2015. |
| Koeficijent zaduženosti | <0,50 | 0,1 | 0,38 | 0,39 |
| Koeficijent vlastitog financiranja | >0,50 | 0,9 | 0,62 | 0,61 |
| Koeficijent financiranja | <1 | 0,11 | 0,61 | 0,63 |
| Faktor zaduženosti | do 3,5 | 0,13 | 0,69 | 0,72 |
| **POKAZATELJI AKTIVNOSTI** | Standardna veličina | 2013. | 2014. | 2015. |
| Koeficijent obrta ukupne imovine | 4 | 1,78 | 1,29 | 1,07 |
| Koeficijent obrta kratkotrajne imovine | 8 | 1,78 | 1,29 | 1,07 |
| Koeficijent obrta potraživanja | 28 | 4,03 | 3,86 | 6,21 |
| Trajanje naplate potraživanja u danima (365) | 14 | 91 | 95 | 59 |
| **POKAZATELJI PROFITABILNOSTI** | | 2013. | 2014. | 2015. |
| Neto marža profita | | 0,06 | 0,05 | 0,07 |
| Bruto marža profita | | 0,07 | 0,69 | 0,09 |
| Neto rentabilnost imovine | | 0,10 | 0,07 | 0,08 |
| Rentabilnost vlastitog kapitala | | 0,11 | 0,11 | 0,12 |
| **POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI** | Standardna veličina | 2013. | 2014. | 2015. |
| Ekonomičnost ukupnog poslovanja | 1 | 1,07 | 1,07 | 1,1 |
| Ekonomičnost poslovanja | 1 | 1,07 | 1,06 | 1,09 |
| Ekonomičnost financiranja | 1 | - | - | 5,43 |
| Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti | 1 | - | - | - |
| **ALTMAN-OV Z-SCORE** | | 2013. | 2014. | 2015. |
| X1 | | 0,899 | 0,620 | 0,613 |
| X2 | | 0,798 | 0,552 | 0,536 |
| X3 | | 0,122 | 0,082 | 0,094 |
| X4 | | 9,01 | 1,623 | 1,587 |
| X5 | | 1,774 | 1,287 | 1,063 |
| **Z= 1,2X1+1,4X2+3,3X3+0,6X4+1,0X5** | | 9,78 | 4,05 | 3,81 |

Izvor: Obrada autora

### 4.3.1. Pokazatelji likvidnosti

1. Koeficijent tekuće likvidnosti promatranog poduzeća iznosi visokih 10,00 što govori da na svaku kunu kratkoročnih obveza poduzeće ima 10 kuna kratkotrajne imovine. U 2014. godini pokazatelj iznosi 2,64, a u 2015. godini 2,59, što govori da su obveze ovog poduzeća i nadalje manje od imovine.

Dobiveni koeficijenti tokom cijelog promatranog razdoblja nalaze se iznad standardne veličine 2, te solventnost poduzeća nije dovedena u pitanje.

2. Koeficijent ubrzane likvidnosti iznosi za 2013. godinu 9,36, 2014. godinu 2,53, te 2015. godinu 2,50 što govori da poduzeće ima koeficijente iznad standardne veličine, što iznosi 1, pa podmirivanje kratkoročnih obveza svojim kratkotrajnim potraživanjima, kratkotrajnom financijskom imovinom i novcem nije upitno.

3. Koeficijent trenutne likvidnosti iznosi za 2013. godinu 1,54 što govori da su novčana sredstva dostatna za podmirenje kratkoročnih obveza, promatrajući standardnu veličinu što iznosi 1. U 2014. i 2015. godini to nije slučaj budući se koeficijent nalazi ispod standardne veličine , te u tim godinama novčana sredstva nisu dostatna za podmirenje kratkoročnih obveza. Treba napomenuti da poduzeće ima depozit kod banke koji je garancija rješavanja problema koji bi eventualno proizašao iz niskih vrijednosti ovog koeficijenta u 2014. i 2015. godini.

4. Koeficijent financijske stabilnosti koji nam govori da iz dijela dugoročnih izvora, osim dugotrajne imovine , treba financirati i dio kratkotrajne imovine, u slučaju ovog poduzeća nije obračunavan, s obzirom da poduzeće svoju kratkotrajnu imovinu u cijelosti financira iz dugoročnih izvora. Naime, poduzeće dugotrajne imovine nema.

### 4.3.2. Pokazatelji zaduženosti

1. Koeficijent zaduženosti koji nam govori koliko promatrano poduzeće ima kuna obveza na svaku kunu imovine, odnosno koliko se imovina financira iz obveza, pokazuje vrijednosti ispod 0,50 za sve promatrane godine, što je standardna veličina. Prihvatljivo je da poduzeće financira svoju imovinu do 50% iz obveza, što za promatrano poduzeće u 2013. godini iznosi 10%, u 2014. godini 38%, a u 2015. godini 39%.

2. Koeficijenti vlastitog financiranja kroz promatrane godine govore da poduzeće svoju imovinu financira većim dijelom iz vlastitog kapitala. Standardna veličina od preko 0,50 govori da je preporučljivo financirati imovinu preko 50% iz vlastitog kapitala, a što za 2013. godinu iznosi 90%, za 2014. godinu 62%, te 2015. godinu 61%.

3. Koeficijenti financiranja kroz promatrane godine govore da je porasla zastupljenost tuđeg kapitala po jedinici vlastitog, tj. porasle su obveze poduzeća u odnosu na kapital. Standardna veličina za ova pokazatelj iznosi ispod 1, što je u 2013. godini 0,11, u 2014. godini 0,61, te u 2015. godini 0,63.

4. Stupanj pokrića I i Stupanj pokrića II nije izračunavan s obzirom da dugotrajne imovine poduzeće nema. Naime, za poduzeće je važno da ima što manji udio dugotrajne imovine u odnosu na dugoročne izvore financiranja i u smislu likvidnosti.

### 4.3.3. Pokazatelji aktivnosti

1. Koeficijent obrtaja ukupne imovine, što su u ovom slučaju i koeficijenti obrtaja kratkotrajne imovine iznose od 1,78 do 1 za promatrane godine i primjećuje se da su u padu od 2013. do 2015. godine. Ovaj bi pokazatelj trebao biti što veći, otprilike 8, s obzirom da se radi isključivo o kratkotrajnoj imovini. Zaključuje se da poduzeće ne obrće dovoljno brzo svoju imovinu.

2. Koeficijent obrtaja potraživanja za standardnu veličinu ima 28, što je u slučaju promatranog poduzeća oko 4 za 2013. i 2014. godinu i kazuje da poduzeće svoja potraživanja obrne 4 puta godišnje. U 2015. godini pokazatelj raste iznad 6 što ukazuje i na ubrzanje vremena potrebnog za naplatu istih.

3. Trajanje naplate potraživanja smanjuje se od tri mjeseca za 2013. i 2014. godinu na dva mjeseca u 2015. godini. Poželjno je 14 dana , te je potrebno povećati broj obrtaja potraživanja kako bi se smanjilo i vrijeme potrebno za njihovu naplatu.

### 4.3.4. Pokazatelji ekonomičnosti

1. Ekonomičnost ukupnog poslovanja kreće se kroz sve godine oko 1, što je standardna veličina te se zaključuje da poduzeće ima dovoljno prihoda za pokriće rashoda ukupnog poslovanja.

2. Ekonomičnost poslovanja također iznosi 1 , što je i standardna veličina, te govori da poduzeće ostvari dovoljno prihoda za pokriće svojih rashoda poslovanja.

3. Ekonomičnost financiranja za početnu i 2014.godinu nije promatrano iz razloga ne postojanja prihoda i rashoda iz financiranja, no u 2015. iznosi 5,43 što govori da poduzeće uspješno pokriva svoje financijske rashode ostvarenim financijskim prihodima.

4. Ekonomičnost izvanrednih aktivnosti nije promatrana iz razloga nepostojanja istih.

### 4.3.5. Pokazatelji profitabilnosti

1.Neto marža profita ukazuje koliko poduzeće zadržava ukupnih prihoda u obliku neto dobiti, odnosno dobiti nakon poreza. Primjećuje se povećanje ovog pokazatelja u odnosu na prethodnu 2014. godinu kada iznosi 0,05, na 0,07 u 2015. godini.

2. Bruto marža profita ukazuje koliko poduzeće zadržava ukupnih prihoda u obliku dobiti prije poreza , te pokazatelji također ukazuju na povećanje vrijednosti sa 0,07, u 2013. i 2014. godini na 0,09 u 2015. godini.

3. Neto rentabilnost imovine u 2015. godini iznosi 0,08, što je u porastu na prethodnu 2014. godinu kada je iznosila 0,07 i prikazuje povećanje vrijednosti.

4. Rentabilnost vlastitog kapitala također je u porastu te iznosi 0,12 u odnosu na 0,11 iz prethodnih godina.

### 4.3.6. Altman – ov Z-score

Altman-ov Z–score daje cjelovitu sliku poslovanja poduzeća sintetizirajući pojedinačne pokazatelje u jedan. Za svog promatranog razdoblja pokazatelj se nalazi iznad 3 što ukazuje da je poduzeće izvan svakog rizika od stečaja, stabilno i uspješno.

# 5. ZAKLJUČAK

Financijski izvještaji pružaju detaljne informacije o imovini i obvezama poduzeća, kapitalu i rezervama, strukturi prihoda i rashoda, novčanim priljevima i odljevima te promjenama u vlasničkoj strukturi. Menadžment poduzeća dolazi pomoću financijskih izvještaja do potrebnih informacija veoma važnih za upravljanje poduzeća, kao i razni subjekti interni i eksterni za svoje potrebe u poslovanju.

Rezultati dobiveni analizom financijskih izvještaja kao informacije menadžmentu imaju veoma veliki značaj ukoliko menadžment zna koristiti iste za pravilno usmjeravanje poslovanja poduzeća, prema razvoju i sigurnosti poslovanja.

Analizom financijskih izvještaja poduzeća Kozlović d.o.o. ustanovljeno je da je likvidnost poduzeća velika, poduzeće je sposobno podmirivati svoje obveze na vrijeme, financijski je stabilno, neovisno, budući se uglavnom financira iz vlastitih sredstava. Altman-ov Z score je za cijelo promatrano razdoblje iznad 3, čime se zaključuje da je poduzeće izvan opasnosti od stečaja, sigurno i stabilno. Poduzeće bi trebalo obratiti pažnju na obrtaj imovine u smjeru povećanja aktivnosti u tom smislu, čime se smanjuju dani potraživanja.

LITERATURA


1. Belak, V. et.al. Računovodstvo poduzetnika. Zagreb, RRIF plus, 2011.
2. Belak, V. Menadžersko računovodstvo. Zagreb, RRIF-PLUS, 1995.
3. Bolfek, B. Vertikalna i horizontalna financijska analiza poslovanja tvrtke. Osijek, Ekonomski vjesnik, 2012.
4. Boston, Blackwell Publishers, 2002.
5. Brekalo, F. Revizija financijskih izvještaja. Zagreb, Zgombić&Partneri d.o.o., 2007.
6. Buterin, V., Buterin, D. (2014), Hrvatska i bilančna recesija, Zbornik radova Međimurskog veleučilišta u Čakovcu, 5, 1, 29-38
7. Buterin, V., Luležić, E., Buterin, D., (2018), Should Croatia develop its mortgage market? 7th International Scientific Symposium "Economy of Eastern Croatia - Vision and Growth", Osijek : Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Ekonomski fakultet Osijek,
8. Buterin, V., Plenča, J., Buterin, D. (2015), Analiza mogućnosti pariteta eura i dolara, Praktični menadžment, 6, 1, 22-29
9. Crikveni Filipović, T. Hrvatski računovodstveni sustav. Zagreb: RRIF Plus , 2016.
10. Dečman, N. Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u Republici Hrvatskoj, Zagreb, Ekonomski pregled, 2012.
11. Ivanović, Z. Financijski menadžment. Rijeka, Sveučilište u Rijeci, 1997.
12. Lutilsky Dražić, I. et.al Računovodstvo. Zagreb, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika.,2010.
13. Olgić Draženović, B., Buterin, V. Buterin, D. (2018), Strukturne reforme zemalja CEE-a u tranzicijskom razdoblju – pouke i zaključci, Zbornik Veleučilišta u Rijeci, 6, 1, 127-142
14. Sittle, J. Some evidence from Company Anual Reports, Business and Society Review.

15. Vidučić, L. Financijski menadžment. Zagreb, RRIF-Plus,2006.

16. Zakon o računovodstvu, Zagreb, Narodne novine br. 78/15, 134/15, 120/16, 116/18.

17. Žager K., et.al. Analiza financijskih izvještaja. Zagreb, Masmedia, 2008.

18. Žager, K. et.al. Analiza financijskih izvještaja. Zagreb: Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, 2017.

## POPIS TABLICA

Tablica 1. Struktura Bilance ..... 9
Tablica 2. Struktura računa dobiti i gubitka ..... 13
Tablica 3. Pokazatelji likvidnosti ..... 20
Tablica 4. Pokazatelji zaduženosti ..... 21
Tablica 5. Pokazatelji profitabilnosti ..... 22
Tablica 6. Pokazatelji aktivnosti ..... 23
Tablica 7. Pokazatelji ekonomičnosti ..... 23
Tablica 8. Altman-ov Z-score model ..... 25
Tablica 9. Bilanca poduzeća Kozlović d.o.o.za 2013., 2014. i 2015.godinu ..... 26
Tablica 10. Račun dobiti i gubitka poduzeća Kozlović za period 2013. – 2015. ..... 28
Tablica 11. Horizontalni presjek bilance od 2013. – 2015.godine ..... 29
Tablica 12. Strukturna analiza bilance poduzeća Kozlović d.o.o. od 2013. – 2015.godine ..... 30
Tablica 13. Struktura kratkotrajne imovine poduzeća od 2013.-2015.godine ..... 31
Tablica 14. Struktura kratkoročnih obveza poduzeća od 2013.-2015.godine ..... 31
Tablica 15. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća od 2013.-2015.godine ..... 32
Tablica 16. Analiza pomoću pokazatelja ..... 33

## POPIS PRILOGA

1. Bilanca, račun dobiti i gubitka, Bilješke poduzeća Kozlović d.o.o. za 2013.god uz Odluku o raspodijeli dobiti
2. Bilanca, račun dobiti i gubitka, Bilješke poduzeća Kozlović d.o.o. za 2014.god uz Odluku o raspodijeli dobiti
3. Bilanca, račun dobiti i gubitka, Bilješke poduzeća Kozlović d.o.o. za 2015.god

uz Odluku o raspodijeli dobiti

INTERNET

(https://www.imamnovac.com/Razumijevanje-financijskih-izvjestaja/56.aspx)